

Milan Đorđević

RENATA KOLER: „BELLA CIAO“, ILI KONSEKVENTNOST REVOLUCIONARNO ANGAŽOVANE UMETNICE LEVICE

Nakon više desetina uspešnih grupnih i individualnih izlaganja umetničkih dela na domaćoj, regionalnoj i međunarodnoj likovnoj sceni, grafičarka mlađe generacije Renata Koler, početkom jula meseca 2016. godine, započela je po gradovima Srbije seriju otvaranja svoje nove samostalne izložbe pod nazivom „Bella Ciao“.

Postavku izložbe čini deset digitalnih grafika štampanih na papiru dimenzija 100 x 70 cm, koje su, u skladu s osnovnom idejno-vrednosnom i društveno-političkom intencijom autorke, nastale minimalnim formalno-estetskim intervencijama na fotografijama jugoslovenskih partizanki i partizana, njihovog vođe Josipa Broza Tita i predvodnika kubanske komunističke revolucije Fidela Kastro i Ernesta Če Gevare. Pogrešne su interpretacije teme izražene u naslovu izložbe, umetnički oblikovanog sadržaja i idejnog sloja grafika koje u njima vide komunističku idolatriju, pomodnu idealizovanu viziju jugoslovenske prošlosti, ili nasuprot tome zastareli manir subverzivnog postsocijalističkog umetnika koji parodira kult ličnosti i ključne vladajuće ideološke dogme. Naime, kompjuterska koloristička modifikacija, sadržana u polokovskom prskanju po izbleđenim portretima, autorki stilski bliskih, elementarnih suprematističkih crnih i crvenih gradivnih nijansi, u aksiološkom smislu ima dvostruko značenje. Istovremeno simbolizuje kritički odnos prema etatističkom nasleđu pseudosocijalizma i težnju da se, u tranzicionom društveno-istorijskom kontekstu nacionalističkog i kapitalističkog opšteg uništenja humanosti, te partokratsko-nepotističke i kronističke privatizacije i feudalizacije javnih resursa kulturne produkcije, umetnički rehabilituje komunistička vrednosna orijentacija i pozitivne socijalne tekovine koje su na tom temelju stvarane.

Izložena umetnička dela predstavljaju simptom duboke i dugotrajne krize ljudskosti u tranzicionom srbijanskom društvu i izraz su nastojanja da se izlaz iz nje nađe oživljavanjem komunističke utopije i buđenjem nade u mogući bolji svet za većinu prevarenih, opljačkanih i porobljenih stanovnika kolonije na poluperiferiji globalnog kapitalističkog sistema. Ideali slobode i pravde za koje su se borile grafički predstavljene ličnosti treba da postanu umetnička i društveno-politička inspiracija stvaranja nove internacionalno povezane revolucionarne levice koja bi činila alternativu postojećim nehumanim i kompromitovanim nacionalističkim i neoliberalnim kulturno-vrednosnim sistemima mišljenja i ponašanja, ideološkim legitimacijama interesa vladajućih klasa. Proletarizovani i klasno osvešćeni srbijanski umetnici, koji još nisu naivne profesionalne iluzije spakovali u kofere, u datim okolnostima shvataju neminovnost uključivanja vlastitim sredstvima u mukotrpnju, dugotrajnu

i neizvesnu humanističko-emancipatorsku borbu uticaja na javnost u idejno-vrednosnom polju srbijanske kulture. Ideološki obračun s narastajućom popularnošću tradicionalističko-konzervativnih shvatanja ekstremne desnice i vladajućim neoliberalnim principima novih, na kriminalu stvorenih kompradorskih elita, predstavlja gramšijevski kulturno hegemonijski stvaralački imperativ. Kulturno-umetnička, idejno-vrednosna borba društveno-politički angažovanih umetnika leve orijentacije za radikalnu promenu postojećeg nehumanog društvenog uređenja podrazumeva iscrpljujući i požrtvovani rad na klasnom osvešćivanju i socio-ekonomskoj, nasuprot nacionalno-konfesionalnoj i kapitalističkoj, identifikaciji i oslobađanju od lažne ideološke svesti većine tranzicionih gubitnika, tj. opljačkane, porobljene, društveno-ekonomski i politički razvlašćene većine pretvorene u masu potčinjenih, pasivnih i infantilnih podanika otuđenih od moći i mogućnosti da odlučuju o svojim životima. Ova opštedruštvena, revolucionarna stvaralačka aktivnost umetnika ujedno je i pretpostavka radikalne promene vlastitog, ljudski nedostojnog, prekarnog socijalnog položaja i istinskog ostvarenja demokratskog načela autonomne kulturne produkcije.

Iako je po motivima, predmetima, tehničkim pristupima, stilskim formalnim obeležjima i umetničkim vizuelnim medijskim sredstvima stvaralaštvo Renate Koler raznovrsno i razvijeno, posmatrano u celini ono se u idejno-vrednosnom smislu odlikuje konstantno angažovanim suprotstavljanjem neofašizmu, kapitalizmu, imperijalizmu, nacionalističkom tradicionalizmu, konzervativizmu i klerikalizmu, tj. dominantnim autoritarnim, nehumanim ideologijama u savremenom srbijanskom društvu i svetu. Stoga, izložba digitalnih grafika pod nazivom „Bella Ciao“ predstavlja konsekvantno umetničko i društveno-političko nadovezivanje na vlastiti višegodišnji antikapitalistički revolucionarni angažman na međunarodnom utopijskom projektu "Kill the Banks/Utopia or Revolution of the Future" koji je uključivao brojne performanse i propagandne vizuelno-anarhističke akcije u urbanom javnom prostoru, tj. na ulicama velikih evropskih gradova. Dakle, humanističko-emancipatorska pozicija proletarizovanog, klasno osvešćenog i politički angažovanog umetnika leve orijentacije u tranzicionom srbijanskom društvu podrazumeva odbacivanje, s jedne strane, esteticističkog, larpurlartističkog, formalističkog, hedonističkog i merkantilističkog, tj. građansko-kapitalističkog shvatanja društvene funkcije umetnosti kao idejno prazne i politički neutralne atraktivne robe na tržištu koja služi za dekoraciju postojećeg sveta, izazivanje estetskog uživanja, zabavu i ostvarivanje profita. S druge strane, nju karakteriše hrabro, otvoreno i beskompromisno suprotstavljanje dominantnom hibridnom nacionalističko/neoliberalnim revizionističkom ideološkom postupku i autoritarnoj zloupotrebi kulture u cilju kolektivne; etničke, konfesionalne i autokolonijalne; identifikacije, kao oblika legitimacija postojećeg poretka političke i ekonomske neslobode i nepravde. Renata Koler je, nesumnjivo, autentični predstavnik novonastajuće autonomne radikalno leve srbijanske umetničke scene, koja je jedina u stanju da, u sklopu obnovljenog internacionalizovanog revolucionarnog komunističkog pokreta postjugoslovenskih tranzicionih gubitnika, zbaci vlastite profesionalne i ljudske društvene okove.